Гаррі Гаррісон

Бойовий рейд

Harry Harrison. Commando Raid (1970).

Рядовий Траско і капітан вилізли з вантажівки, захованої за низькорослими кущами, і пройшли ще сотню ярдів вперед. Вони йшли, пригнувшись, і вдивлялися в корені, що переплiталися під ногами, і вибоїни на брудній дорозі перед ними. Повний місяць заливав джунглі сріблястим світлом, але дорога була майже повністю прихована в густій тіні дерев.

— Тихо! — прошепотів капітан і застережливо узяв солдата за зап'ястя. Траско затримав дихання і напружився, щоб стояти абсолютно нерухомо. Капітан Картер був легендарним бійцем, знавцем джунглів, що доводили численні шрами і медалі. Якщо він вважав, що тут, в темряві, до них підкрадається щось небезпечне. Траско подавив мимовільне тремтіння.

— Все гаразд, — кинув капітан вже нормальним голосом. — Там щось велике : буйвіл або олень. Але звір виявився з підвітряного боку, і забрався чимдалі, як тільки відчув наш запах. Можеш палити, якщо хочеш.

Солдат зам'явся, не знаючи, що відповісти, і нарешті вимовив:

— Сер, а хіба ми не. я хочу сказати: а раптом хто-небудь побачить вогник.

— Ми ні від кого не ховаємося, рядовий Траско. Уільям. Удома тебе звали Біллі?

— Так, сер, природно.

— Біллі, ми вибрали це місце тому, що нікому з місцевих мешканців не прийде в голову вночі вирушити сюди. Пали. Дим повідомить усій звірині, що ми тут, і вона триматиметься чимдалі. Звіри набагато сильніше бояться нас, ніж ми їх. І нашому інформаторові запах теж допоможе легше знайти нас. Один подих вітерцю, і він буде точно знати, що це не місцевий самосад. Стежка веде до села, і він швидше за все з'явиться звідти.

Біллі вгледівся в темряву, але не побачив ні стежини, ні просвіту в стіні джунглів там, куди показував офіцер. Але раз капітан сказав, значить, так воно і було. Він міцніше стиснув свою рушницю "М-16" і покрутив головою, вдивляючись в темряву, що гуділа і дзвеніла голосами тисяч різних комах і тварин.

— Тут не так вже багато різних тварюк, сер. Удома, в Алабамі, я багато полював, і знаю, що цією рушницею можна зупинити усе, що може з'явитися поблизу. Окрім, мабуть, іншої рушниці. Я маю на увазі цього виродка, сер, який повинен прийти. Хіба він не зрадник? Він продає своїх власних людей, і почому нам знати, що він не захоче нажитися і на наших головах теж?

Голос Картера звучав дуже спокійно, і по ньому не можна було вгадати, наскільки сильно слово "виродок" різнуло його слух.

— Ця людина — інформатор, а не зрадник, і навіть більше, ніж ми, хоче, щоб усе це швидше закінчилося. Він переселився сюди кілька років тому з Півдня, з села, зруйнованого землетрусом. Постарайся зрозуміти, що ці люди дуже консервативні, і він на все життя залишиться в цьому селі чужаком, прибульцем. Його дружина померла, і йому абсолютно немає чого тут залишатися. Коли ми вийшли на нього у пошуках інформації, він вхопився за цей шанс. Ми заплатимо йому

стільки, що він зможе не працювати до кінця життя. Він переселиться в село поблизу від своїх рідних місць. А це багато для нього означає.

Біллі, підбадьорений темрявою і присутністю одного-єдиного офіцера, розмовляв дуже сміливо:

— І все одно, він паскудить тим людям, серед яких жил. Продає їх.

— Він нікого не продає. — Тон капітана тепер став наполегливішим. Усе, що ми робимо тут, служить для їх власного блага. Вони поки що не можуть цього зрозуміти, але так воно і є. У цій справі треба судити по майбутніх результатах.

У голосі капітана тепер виразно чулося роздратування. Біллі неспокійно переступив з ноги на ногу і замовк. Йому слід було пам'ятати, що ніколи не можна розмовляти з офіцерами так, немов вони нормальні люди або хоч би чимось схожі на них.

— Вставай, він йде, — неголосно сказав Картер. Біллі подумав, що капітан, можливо, заткнув би його за пояс, навіть якщо б вони полювали в лісах його рідної Алабами. Він не бачив і не чув нічого. І лише коли зовсім поряд виникла фігура приземкуватого чоловічка з тюрбаном на голові, він зрозумів, що інформатор прибув.

— Tuan? — прошепотіла людина, і Картер ледь чутно заговорив з нею на її рідній мові. Базікати на мові цих виродків було для Біллі вже занадто; з солдатами проводили заняття з місцевої мови, але він ніколи не завдавав собі клопоту ходити на них. Коли вони вийшли в пляму місячного світла, він побачив, що ця людина і насправді була типовим виродком. Худий малорослий старий. На його тюрбан пішло більше тканини, ніж на пов'язку на стегнах . Усе майно, яке йому вдалося нажити, було загорнуте в солом'яну рогожу, яку він ніс в одній руці. І голос його здавався переляканим.

— Повернемося до вантажівки, — наказав капітан Картер. — Він не розмовлятиме тут. Занадто боїться, що його помітять односельці.

І у нього є підстави для тривоги, подумав Біллі, слідуючи дорогою за дивною парою. Капітанові довелося зігнутися майже удвічі, щоб розмовляти з маленьким напівголим чоловічком.

Як тільки вантажівка, пирхнувши, завелася, і водій рушив машину у бік табору, інформатор заспокоївся. Він невпинно торохтів високим, схожим на пташиний, голосом, а капітан поклав на планшет аркуш паперу і швидко відзначав на ньому деталі плану села і навколишньої території. Біллі кивав, затиснувши рушницю між колінами: йому це усе осточортіло, і він думав про те, як пожере і завалиться спати. У офіцерській кухні був нічний кухар, який до того ж смажив біфштекси і яєчню для солдатів нічного наряду. Голос продовжував цвірінькати, і схема наповнювалася усе новими і новими значками.

* * *

— Ти ж не хочеш втратити довірену тобі урядову власність, правда, Біллі? — запитав Картер, і Біллі зрозумів, що заснув сидячи і впустив "М-16" з рук. Але капітан підхопив рушницю, зберіг її та до того ж дав солдатові поспати. У відкриту задню частину затягнутого тентом кузова лилося різке блакитне світло ртутних ліхтарів, що освітлювали табір. Біллі відкрив було рот, але не знав, що сказати. А потім офіцер пішов, крихітний абориген слідом за ним виліз з кузова, і Біллі залишився сам. Він зістрибнув, посковзнувся і гепнувся в бруд. Незважаючи навіть на те, що капітан врятував його від великих неприємностей і швидше за все не стане повідомляти про те, що стався, він все ще не був упевнений, подобається йому Картер чи ні.

* * *

Після того, як він заснув, не пройшло і трьох годин. У наметі спалахнуло світло, а з закріпленого поряд з лампою динаміка почувся звук труби — цей запис кожен ранок крутили, коли оголошувався підйом. Біллі, засліплений світлом, примружився, зиркнув на годинник і побачив, що тільки-тільки минула друга година ночі.

— Що це за чортівня? — заволав хтось з кута. — Знову ці безглузді нічні навчання?

Біллі знав, в чому справа, але перш, ніж він встиг відкрити рот, з динаміка почувся голос командира, який, звичайно, встиг усе розповісти першим.

— Ну, хлопці, ми виходимо. Пора. Перші підрозділи вирушать через дві години. Час "Ч" — удосвіта, якщо точніше, то о п'ятій п'ятнадцять. Ваші безпосередні командири дадуть вам детальні інструкції, перш ніж ми вирушимо звідси. Це те, для чого вас вчили, і той самий момент, якого ви чекали. Не хвилюйтеся, робіть свою справу і не вірте усім дурним чуткам, які до вас доходили. Я особливо звертаюся до новачків. Я знаю, вас багато муштрували, вас називали "бойові діви" і ще гірше. Забудьте про це. Ви тепер команда, а завтра втратите і невинність.

Усі, хто був в наметі, розреготалися — окрім Біллі. Він відразу розпізнав все ту ж найстарішу нісенітницю, якою його вже загодували досхочу. Що вдома, що в школі — скрізь було одне і те ж лайно. Зроби або помри в славу доброго старого Дядечка Сема. Лайно.

— Ворушіться, ворушіться! — заволав сержант, відкидаючи убік полотнище, що закривало вхід в намет. — У нас часу немає, а ви, хлопці, повільніші, ніж старі на змаганнях по бігу в мішках.

Мабуть, це було схоже на істину. Сержант ніколи не лаявся даремно. З ним завжди було ясно, що робити.

— Згортайте скатки тугіше, а то у них такий вигляд, ніби ви туди на….ли, а потім прикрили, щоб ніхто не бачив! — Сержант розумів буквально накази про те, що мова командира повинна потрапляти напряму до серця підпорядкованого.

Ніч була темною, задушливою і спекотною, і Біллі виразно відчував, що його чистий комбінезон вже пропітнів . Підрозділ бігом добіг до їдальні, там усі швидко проковтнули їжу, а потім так само прибігли назад. А потім, надівши рюкзаки, вони вишикувалися перед каптерками за польовим спорядженням. Втомлений капрал з сірим обличчям забрав у Біллі " М-16", звірив номер зброї із зошитом і вручив йому "Марк-13" і мішок з боєзарядом. Прохолодний метал сковзнув у Біллі в руках, і він ледь не кинув зброю.

— Дивися, щоб в розпилювач не потрапив бруд, або підеш під трибунал за замах на вбивство, — невиразно, немов магнітофон, прогарчав капрал завчену фразу і відразу ж повернувся до наступного.

Біллі показав капралові середній палець — як тільки той повернувся до нього спиною — і вийшов на вулицю, де вже гуртувалося багато солдатів його роти. У світлі ртутних ліхтарів він почав розглядати видану йому зброю, по всякому повертаючи її перед собою. Вона призначалася для припинення вуличних безладів і була новісінькою, прямо з заводів "Космолайна" виблискуюча рушниця з товстим стволом і ще товщим прикладом, куди вкладався газовий балончик. Важке, звичайно, аж вісімнадцять фунтів, але це Біллі не хвилювало.

— Ставай, ставай! — гаркнув сержант все тим же добродушно-строгим тоном, яким розмовляв з самого підйому.

Солдати вишикувалися повзводно, а потім довго стояли "вільно" в очікуванні. Поспіши та почекай — так було завжди, а особливо в армії, так що Біллі вичекав момент, коли ніхто з унтерів не дивився в його сторону, запхнув до рота шматок жуйки і почав неквапливо жувати.

Нарешті пролунала команда, і його взвод підтюпцем понісся до вертольота, де чекав капітан Картер.

— Ще два слова перед посадкою, — сказав капітан. — Ви, хлопці, входите до ударної групи, і на вас найбрудніша робота. Я хочу, щоб ви увесь час знаходилися поряд зі мною, не збивалися в купу і дивилися на всі боки, при цьому не втрачаючи мене з виду. Ми можемо зіткнутися з неприємностями. Але незалежно від того, як підуть справи, нічого не робіть — я спеціально звертаю на це вашу увагу — нічого не робіть за власною ініціативою. Чекайте моїх наказів або запитуйте, що робити. Ми хочемо, щоб це була зразкова операція, і нам не потрібні ніякі втрати.

Він розгорнув великий схематичний план і ткнув пальцем в першу шеренгу.

— Ви, двоє, підніміть це, щоб було видно усім. Ось ціль, по якій ми маємо завдати удару. Село знаходиться недалеко від річки і відділене від неї рисовими полями. Подушечник пройде прямо по плантаціях, так що тут ніхто не зможе вийти. Є єдина грунтова дорога, що веде через джунглі; вона буде заблокована. Крім того, на кожній стежині буде виставлена застава. Сільські жителі можуть сховатися в джунглях, якщо їм заманеться, але їм не вдасться піти далеко. Вони будуть змушені прорубувати собі проходи, і ми легко зможемо відслікувати їх і повернути назад. Для цих цілей виділені спеціальні команди, які до часу "Ч" займуть свої позиції. І тоді ми вдаримо. Ми швидко пройдемо на найменшій висоті і зможемо приземлитися серед будинків на ось цю відкриту площу, перш ніж хтось встигне зрозуміти, що ми атакуємо. Якщо ми зробимо усе правильно, то опір нам зможуть чинити тільки собаки і кури.

— Перестріляємо собак і з'їмо курей! — крикнув хтось із задніх шеренг, і усі розреготалися. Капітан трохи помітно посміхнувся, щоб показати, що він оцінив жарт, але не схвалює базікання у строю, і знову ткнув пальцем в схему.

— Як тільки ми висадимося, інші підрозділи теж увійдуть до села. Місцевий староста — ось його будинок — старий пройдисвіт з огидним характером, він пройшов військову службу. Жителі будуть занадто приголомшені для того, щоб чинити опір, якщо тільки він не віддасть наказ в потрібний момент. Його я візьму на себе. А тепер ставте питання. — Він обвів поглядом взвод, що вишикувався. — Немає питань? Гаразд, тоді починаємо посадку.

Великі двороторні вертольоти стояли, припавши до землі на своїх низьких шасі; їх широкі двері розташовувалися зовсім низько, так що для посадки не були потрібні ніякі трапи. Як тільки люди виявилися на борту, стартери завили і довгі лопаті почали повільно обертатися. Операція почалася.

Коли машини піднялися вище за джунглі, солдати побачили, що горизонт на сході почав світлішати. Вони рухалися дуже низько, мало не зачіпаючи верхівки дерев, і, напевно, з боку нагадували зграю незграбних хижих птахів. Політ був зовсім недовгим, але раптовий тропічний світанок осяяв усе навкруги, перш ніж хто-небудь встиг зрозуміти, що настав ранок.

Засвітилося табло, що сповіщало про готовність до посадки. Капітан вийшов з пілотської кабіни і підняв вгору обидві руки з піднятими великими пальцями. Це означало те ж саме, що і напис на табло : усе йде за планом; приготуватися до висадки. Вони прибули в село.

Приземлення було досить жорстким, таким, що навіть нагадувало падіння, і, як тільки колеса торкнулися землі, двері відкрилися. Ударна група вискочила назовні, причому капітан Картер виявився першим.

На території брудного селища не було видно ні душі. Команда розсипалася в ланцюжок за спиною капітана, тримаючи під спостереженням двері халуп, сплетених з гілок пальм ротангів, звідки почали з'являтися люди. Несподіваність була абсолютною. З боку дороги

долетіло бурчання моторів вантажівок, а від річки — гучне ревіння. Біллі подивився туди і побачив катер на повітряній подушці, який нестримно мчався по залитих водою рисових полях, оточений хмарою піднятого роторами водяного пилу. А потім солдат, почувши оглушливе мерзенне виття, що дуже ударило у вуха, підстрибнув і вчепився в зброю.

Це капітан включив сирену, вбудовану в мегафон, який він тримав в руці. Звук ставав все голосніше і мерзенніше, ще голосніше, і нарешті Картер клацнув вимикачем. Коли відлуння сирени завмерло, він заговорив в мегафон, і його голос заповнив усе село.

Біллі не розумів мови виродків, але все одно промова капітана звучала переконливо. До нього уперше дійшло, що капітан беззбройний, що навіть на голові у нього пілотка, а не каска. Це було дуже ризиковано. Біллі узяв газову рушницю напоготів і втупився на людей, що повільно виповзали з будинків.

А капітан вказав у бік дороги, і його оглушливий голос замовк.

Усі голови, немов пов'язані одним мотузочком, повернулися в ту сторону, куди він показував. Звідти виїхала напівгусенична вантажівка; її мотор ревів, піднімаючи густу хмару пилу. Машина на повній ході різко загальмувала і, проїхавши декілька футів юзом, зупинилася; із закритого тентом кузова через задній борт вискочив капрал і в кілька довгих стрибків досяг колодязя. Він кинув до ями якийсь великий предмет, який тримав в руках, і кинувся убік.

Прогримів різкий вибух, і колодязь обрушився. У повітря злетіли грудки землі і бризки бруду. Бар'єр, що оточував колодязь, теж обвалився. На місці колодязя залишилася тільки неглибока яма, яка диміла. Запанувала приголомшлива тиша, яку знову порушив гучний голос капітана.

Проте, незважаючи навіть на потужний мегафон, його слова, що лунали на все селище, перекрив хрипкий крик. З будинку старости з'явилася сива людина. Вона щось кричала, вказуючи на капітана, який ненадовго замовк, а потім начал було заперечувати. Староста селища знову перервав його. Капітан знову почав говорити, пробував умовити, але староста сховався в будинку.

Незважаючи на старість, він рухався дуже швидко. Пройшло лише декілька секунд, і він з'явився знову. На голові у нього була старомодна каска, а в руці він тримав довгу шаблю. Таких касок не випускали вже років сорок, а шабель ще давніше. Біллі трохи не розсміявся вголос, але тут до нього дійшло, що тубільний староста грає серйозно. Він біг на капітана, піднявши шаблю над головою, і не звертав ані найменшої уваги на умовляння, що продовжували звучати з мегафону. Це виглядало так, немов усі присутні спостерігали за спектаклем, ні, брали участь в спектаклі, в якому виконували соло капітан і цей старий в смішному озброєнні.

А старий нічого не слухав. Він з лютим верещанням атакував супротивника і потужним рухом, який повинен був вразити жертву на смерть, обрушив на капітана удар. Той захистився мегафоном; апарат захрипів, як живий, і помер. Проте капітан все ще продовжував умовляти старого, але тепер, без електронного підсилювача, його голос звучав далеко не так переконливо, а розгніваний староста не бажав нічого чути.

Він завдав другого, потім третього удару, і кожного разу капітан відступав, закриваючись розбитим мегафоном, який встиг перетворитися на незрозумілий предмет з розбитої пластмаси з якої стирчать дроти. Коли шабля знову злетіла над головою атакуючого, капітан наказав, не обертаючись:

— Рядовий Траско, зупиніть цю людину. Справа зайшла надто далеко.

Біллі пройшов хорошу підготовку і був готовий діяти не роздумуючи. Він зробив крок вперед, підняв свою важку рушницю, зняв її із запобіжника і, як тільки голова старого опинилася на відомій відстані, натиснув на спуск.

Із звуком, схожим на неголосний кашель, стиснений газ вирвався назовні, і його струмінь ударив старому прямо в обличчя.

— Надіти протигази! — скомандував капітан Картер, і знову рухи солдатів були повністю автоматичними.

Зброя перекладена в ліву руку — права вільна, намацати під краєм каски петлю, смикнути. Прозора пластмаса розгорнулася, і він на дотик з'єднав краї газової маски під підборіддям. Усе по нормативу.

Але потім щось пішло не так. "Мейс IV", яким були заправлені балони, повинен був миттєво вирубити будь-кого. Людина просто хиталася і втрачала свідомість. Але староста не впав. Його знудило; він скорчився; його живіт сіпався, і блювотні маси стікали на підборіддя і голі груди. Він продовжував стискувати в руці довгу шаблю, а вільною рукою скинув з голови каску, кинув її додолу і з силою протер очі, що сльозяться. Ймовірно, йому вдалося крізь сльози розгледіти форму Біллі, тому що він відвернувся від капітана і, знову піднявши шаблю, рушив на рядового.

Біллі все ще тримав рушницю в лівій руці і не міг вистрілити. Він перекинув зброю в іншу руку і хотів підкинути її в потрібну позицію, але старий вже наблизився майже впритул. Сонце яскраво спалахнуло на такій небезпечній шаблі.

Біллі змахнув рушницею, як палицею, і ударив старого по скроні товстим стволом. Той спіткнувся, впав ниць і нерухомо розтягнувся на землі.

Біллі приставив дуло до голови старого і, натиснувши на гачок, випустив струмінь газу. А потім натискав знову і знову.

.Поки капітан не вибив зброю з його руки і не відтягнув убік, ледь не шпурнувши його на землю.

— Санітарів сюди! — закричав капітан і прошепотів крізь стиснуті зуби:

— Дурень, який же ти дурень.

Біллі все ще стояв, приголомшений, намагаючись зрозуміти, що сталося, коли під'їхала санітарна машина. Далі були уколи, кисень з балона, а потім пораненого обережно поклали на ноші, і лікар підійшов до капітана.

— Справа погана, Картере. Ймовірно, пробитий череп, і до того ж він сильно надихався вашої гидоти. Як це сталося?

— Про це я повідомлю в рапорті, — механічно відповів капітан Картер.

Доктор порадив як слід обдумати те, що сталося, повернувся, видерся в санітарну машину, і вона рушила в дорогу, сиреною змусивши звернути з дороги декілька великих вантажівок, що в'їжджали в село. Усі її жителі тепер купками розбрелися по площі і розмовляли пошепки. Ніхто більше і не думав про опір.

Біллі раптом помітив, що капітан не відриваючись дивиться на нього, дивиться так, ніби хоче його убити. Йому несподівано стало спекотне під протигазом, і він зірвав його з голови.

— Я не винен, сер, — почав виправдовуватися Біллі. — Він напав на мене.

— На мене він теж напав. Але я не розбив йому череп. Це ваша провина.

— Ні, я ні в чому не винен. Про яку провину можна говорити, коли якийсь мерзенний старий виродок збирається проткнути мене своїм поганим іржавим свинорізом!

— Він не виродок, рядовий, а громадянин цієї країни і впливовий мешканець свого села. Він захищав свій будинок і був у своєму праві.

Біллі серйозно розсердився. Він знав, що його перебування в Корпусі закінчилося і усі його плани накрилися, і йому вже на усе було наплювати. Стискуючи кулаки, він повернувся до офіцера.

— Він поганий виродок з вошивої діри, і якщо у цих макак можуть бути якісь права, то якого біса ми тут робимо?

Капітан був тепер втіленням крижаного спокою.

— Нас запросили сюди президент і парламент цієї країни, і вам це відомо не гірше, ніж мені. — Його слова заглушило ревіння важкої вантажівки; обох обдало гарячим смородом з вихлопної труби. Машина зупинилася. З кузова вистрибнули декілька чоловіків, а згори їм відразу ж почали подавати пластмасові труби для тимчасового водопроводу. Біллі дивився капітанові прямо в очі. Тепер йому ніщо не заважало висловити усе, що він думав, — а йому давно вже цього хотілося.

— У свинячу дупу нас запросили, а не сюди.

Хтось з великих шишок, про які ці місцеві виродки ніколи не чули і не почули б, сказали, що, мовляв, о'кей, і ми прикотили сюди і викидаємо незрозуміло на що пару мільярдів доларів, що належать американським платникам податків, щоб силою нав'язати якимсь виродкам хороше життя, про яке вони нічого не знають і яке їм і не

потрібно, — так якого біса ще вам треба! Останні слова він прокричав на повний голос. Капітан, навпаки, став ще спокійніший.

— Значить, було б краще, якби ми допомогли їм так, як зробили це у В'єтнамі? Накинулися б на них з усіх боків, стали б палити їх, стріляти, висаджувати в повітря і загнали б прямо назад в кам'яне століття?

Під'їхала ще одна вантажівка, і з неї почали вивантажувати умивальники, унітази і електричні печі.

— Ну а чому б і ні? Дійсно, чому б і ні! Якщо вони турбують Дядька Сема, значить, їх треба розчавити. Нам нічого не може бути треба від цих нікчемних нетямущих людей. Дядько Сем тепер називається Дядько Суп і годує весь світ за рахунок своїх платників податків, які розплачуються по векселях.

— Заткніться, рядовий, і слухайте. — В голосі капітана почулися нотки, яких Біллі ніколи раніше не чув, і він підкорився. — Я не знаю, як ви потрапили в Корпус сприяння, але мені точно відомо, що ви більше не служите в ньому. Ми існуємо у єдиному світі, який з кожним роком стає все менше і менше. Ескімоси в Арктиці отруюються ДДТ, яким запилюють свої посіви фермери Середнього Заходу. Стронцій-дев'яносто від французьких атомних випробувань, проведених на атолі в Тихому океані, викликає рак кісток у дитини, що живе в Нью-Йорку. Земля — це космічний корабель, і ми всі разом знаходимося на борту, намагаючись залишитися в живих.

Найбагатші країни намагаються допомагати бідним, тому що усі ми летимо на одному космічному кораблі. І все одно не виключено, що ми вже запізнилися. У В'єтнамі ми витрачали по п'ять мільйонів доларів за кожного убитого громадянина цієї країни, а в нагороду отримали непереборну ненависть кожного її мешканця, що на Півночі, що на Півдні, і презирство всього цивілізованого світу. Ми вичерпали норму своїх помилок, тепер пора показувати, чому ми на них навчилися.

Витративши менш однією тисячної тієї суми, яку доведеться витратити на те, щоб убити одну людину і перетворити його родичів і друзів на своїх ворогів, ми можемо зберегти його і свої життя і зробити цю людину нашим другом. Двісті доларів за голову — ось вартість нашої операції. Ми підірвали колодязь тому, що в нього просочувалися стоки з вигрібних ям і він служив розповсюдником зарази, а тепер вже почали бурити нову водозабірну свердловину, яка дійде до набагато глибших водоносних шарів і дасть їм чисту воду. Ми проводимо каналізацію, ставимо в будинки унітази і умивальники. Ми знищуємо комах — переносників інфекції. Ми прокладаємо електричні кабелі і організовуємо медичні місії, які допомагатимуть їм рятувати життя. Ми відкриваємо клініки по контролю за народжуваністю, щоб у них були сім'ї, як годиться людям, а не виводки, як у щурів, які загрожують заповнити весь світ. Вони отримають наукову агротехніку, що дасть їм можливість краще харчуватися, і освіту, завдяки чому вони зможуть стати чимось більшим, ніж тварини, навчені працювати. Ми збираємося передати їм близько п'яти відсотків тих соціальних виплат, які витрачаються в суверенному штаті Алабама, і ми робимо це з чисто егоїстичних мотивів. Ми хочемо вижити. Але принаймні ми працюємо заради цього.

Капітан з розгубленим виглядом, ніби чекав побачити щось зовсім інше, подивився на свій стиснений кулак, повільно розтиснув його і відвернувся.

— Сержант, — трохи підвищивши голос, покликав він. — Посадіть цю людину під арешт і потурбуйтеся про те, щоб її негайно відправили назад в табір.

Хтось поставив ящик зі змивними унітазами мало не на ноги Біллі, і гнів, що володів ним, став ще лютіший. Хто такі ці людці, щоб абсолютно незаслужено отримати подібну розкіш? Він виріс в халупі бідного селянина і уперше побачив змивний унітаз на дев'ятому році життя. А тепер він повинен був допомагати віддавати їх ось цим.

— Мавпи, ось хто вони такі, ці людці! І ми надаємо їм усе на срібному блюді. Такі ось жалісливі, на зразок вас, капітане. Поплачте, капітан, поплачте про долю цих бідних безпорадних людців, про яких ви так хвилюєтеся!

Капітан Картер зупинився і повільно повернувся. Він дивився на молоду людину, що стояла перед ним, і відчував тільки жахливу пригніченість.

— Ні, рядовий Уільям Траско, я не плачу по цих людях. Я не можу плакати. Але якщо мені коли-небудь це вдасться — я плакатиму по вас.

І він пішов.